

Ne Kadar Zamanım Kaldı?

PAUL KALANITHIJAN

24 Haziran 2014

Bilgisayarlı tomografi taramasının tamamlanmasının ardından görüntüleri gözden geçirmeye başladım. Teşhis hemen ardından geldi: Akciğerleri kaplayan ve omurgaya dayanan kitle. Kanseri. Nörocerrahi eğitimimde, operasyonların umut verici olup olmadığını görmek amacıyla doktor arkadaşlarımı gözlemlemiştim. Bugüne kadar birçok hastaya "Geniş çapta metastatik hastalık - ameliyat yapılması mümkün değil" demiş ve yürüyüp gitmişim. Ancak bu tarama farklıydı: Benim taramamdı.

Sayısız hasta ve ailesiyle bu korkunç olasılıkları görüşmek için oturdum. Bu doktorların sahip olduğu en önemli işlerden biridir. Hasta 94 yaşında, bunamanın son evrelerinde ve ciddi beyin kanamaları olduğunda bu daha kolaydır. Benim gibi - ki 36 yaşındayım - kanser teşhisi yapılan genç biri için söyleyecek çok söz yoktur. Standart kalıplarım "bu bir maraton, kısa bir koşu değil, bu yüzden dinlenmeyi ihmal etme" ve "hastalık bir aileyi parçalayabilir ya da bir araya getirebilir - birbirinizin ihtiyaçlarını önemseyin ve ekstra destek almalısınız." gibi cümleleri kapsar.

Birkaç basit kural öğrendim. Öngörü konusunda dürüst ol ancak her zaman umut için bir açık kapı bırak. Üstü kapalı ama net ol: "günler ile birkaç hafta", "haftalar ile birkaç ay", "aylar ile birkaç yıl", birkaç yıl ile on yıl ya da fazlası". Asla ayrıntılı istatistik aktarmayız ve genellikle ortalama bir hastanın istatistiklere ilişkin detaylı bir anlayışa sahip olmadığını varsayarak hayatta kalma sayılarını araştırmanın aleyhinde tavsiyelerde bulunuruz.

İnsanlar "X sürecinin %70 hayatta kalma şansı var" ve "Y sürecinin %30 ölüm şansı var" duyularına farklı şekilde reaksiyon gösterir. İfade edildiği şekilde, insanlar rakamlar aynı

olmasına rağmen X prosedürüne akın eder. Yakın bir arkadaşımın pankreas kanseri ilerlediğinde, sofistike istatistikçilerden oluşan bir grup insan için tıbbi yetenek oldum. Beş yıllık eğitim kalıntılarının en az beş yıl önce olduğunu söyleyerek onları istatistik aramaya ikna ettim. Bir şekilde, rakamların tek başına çok kuru kaldığını ya da içerik için doktorların hastalıklarla ilgili günlük tecrübelerinin gerekli olduğunu hissettim. Çoğunlukla o dürtüyü hissettim: Umutla arana mesafe koy.

Kaplan-Meier eğrisi, kanser tedavisinde süreci ölçtüğümüz, zamanla hayatta kalan hastaların sayısını gösteren bir yöntemdir. Bazı hastalıklar için, çizgi hafif bir şekilde inişe geçen bir uçağa benzer; diğerleri için ise bir bombardıman uçağı gibidir. Doktorlar bu eğimler, şekilleri ve ne anlama geldikleri hakkında çok fazla şey söylerler. Örnek olarak bir beyin kanseri araştırmasında, ortalama hayatta kalma süresinin sayıları pek değişmese de, birkaç hastanın yıllarca yaşadığını gösteren eğri üzerinde giderek artan bir kuyruk vardır. Ancak problem, hasta kişiye eğrinin nerede olduğunu söyleyememe durumudur. Hatasız olabilmekten daha hassas olmak imkansız, hatta sorumsuzluktur.

Herhangi biri, onkoloğum benimle tanışmak için yanıma oturduğunda, hayatta kalma istatistikleri hakkında ivedi bir şekilde bilgi talep etmeyeceğimi düşündürdü. Ama şimdi doktor değil hastaydım. Sayıları öğrenmeye can atan bütün hastalarla aynı arzulara sahiptim. Onkoloğumun beni hem istatistik hem de tıbbi gerçeğı anlamış biri olarak göreceğini, bana kesinlik, düz çözüm getireceğini umdum. Bunu kaldırılabildim ama bunu kesinlikle reddetti. Konuyla alakalı bütün araştırmaları yapabileceğimi ve hatta yaptığımı biliyordu. Ama akciğer kanseri benim alanım değildi ve o bu konuda dünya çapında bir uzmandı. Her görüşme bir güreş müsabakası tadındaydı ve o her zaman herhangi bir numarayla tuşa getirmemden kaçındı.

Şimdi, bazı hastaların neden istatistiksel sorular sormakta ısrar ettiğini merak etmek yerine doktorların bu kadar çok bilgi ve tecrübeye sahip olmalarına rağmen neden perde çektiklerini merak etmeye başladım. Başlangıçta bilgisayarlı tomografi taramamı gördüğümde yaşamak için birkaç ayım kaldığını düşünmüştüm. Tarama kötü görünüyordu. Ben kötü görünüyordum. 13.5 kilo vermiştim. Acı verici sırt ağrılarım arttı ve kendimi her geçen gün daha yorgun hissettim. Testlerim, protein seviyelerinin ciddi derecede düşük olduğunu ve vücudun kan basıncını düşürdüğünü, kendisini sürdürebilme temelinde başarısız olduğunu gösteriyordu.

İlk başlarda kanserden şüphelenmiştim. Kanserli çok sayıda genç hasta görmüştüm. Bu yüzden şaşırmadım. Aslında belli bir rahatlama oldu. Sonraki adımlar açıldı: Ölmeye hazırlan. Ağla. Karına yeniden evlenmesi ve konut vergisini yeniden finanse etmesi gerektiğini söyle. Sevilen dostlara gecikmiş mektuplar yaz. Evet, hayatta yapmak istediğim birçok şey vardı ama bazen bu olur: Günlük işin kafa travması ve beyin kanseri tedavisi içerdiğinde hiçbir şey daha aşık olamaz.

Ancak onkoloğumu ilk ziyaretimde, bir gün işime geri döneceğimi söyledi. Ben bir hayalet değil miydim? Hayır. Ama o zaman ne kadar zamanım kalmıştı? Sessizlik.

Elbette yoğun okumamı durduramadı. Çalışmalara yoğun bir şekilde odaklanarak, vaktimin ne kadar kaldığını söyleyecek olanı bulmaya çalıştım. Büyük çaplı araştırmalar, akciğer kanseri hastalarının yüzde 70 ila 80'inin iki yıl içinde öldüğünü belirtiyor. Umutlanmaya pek fazla yer yok. Fakat, bu hastaların çoğu yaşlı ve yoğun sigara kullananlardı. Peki 36 yaşında sigara kullanmayan nörocerrahın araştırması neredeydi? Belki de teşhis çok geç konulmuş, yayılarak ilerlemişti ki 65 yaşındaki sigara tiryakilerinden bile kötüydüm.

Birçok arkadaşım ve ailemdekiler, arkadaşımın arkadaşı, annemin arkadaşı ya da amcamın berberinin oğlunun tenis partnerinin aynı türden akciğer kanseri olduğunu ve 10 yıldır yaşamakta olduğunu anlatan hikayeler paylaştılar. Başlangıçta tüm bu anlatılanların herkes tarafından bilinen aynı kişiyi ima ettiğini düşündüm. Onları birer kuruntu ve temelsiz yanılsama olarak gördüm. Ama sonunda bu hikayelerden yeterincesi, çalışılmış gerçekliğimin çatlaklarından sızdı.

Ve sonra kansere bağlı belirli bir genetik mutasyonu hedefleyen bir hap sayesinde iyileşmeye başladım. Baston olmadan yürümeye başladım ve "Şey, on yıl yaşamak için şanslı olacağım muhtemel değil, ama bu mümkün" gibi şeyler söylemeye başladım. Küçük bir umut damlası.

Bir bakıma ölümün kesinliği bu belirsiz hayattan daha kolaydı. Arafta olanlar cehenneme gitmeyi ve buna tamah etmeyi tercih etmez miydi? Cenaze düzenlemeleri yapmam gerekiyor muydu? Kendimi karıma, aileme, kardeşlerime, arkadaşlarıma, sevimli yeğenime adamak? Her zaman yazmak istediğim kitabı yazmak? Veya uzun dönemlik iş tekliflerini değerlendirmem mi gerekiyordu?

Kaç ay ya da yılımın kaldığını bilseydim ileriye daha net görürdüm. Üç ay deseler, ailemle vakit geçirirdim. Bir yıl deseler, bir planım olurdu (kitabı yazardım). On yıl deseler, hastalıkları tedavi etmeye geri dönerdim. Bir gün yaşayacağın bu yavan gerçeğin bir yardımı olmadı: O gün ne yapmam gerekiyordu? Onkoloğum sadece şunu söyleyebilirdi: "Sana bir zaman söyleyemem. Senin için en önemli olanı bulmalısın".

Kendi ölümümle yüz yüze gelmenin farkına varmaya başlamıştım. Bir anlamda hem her şey değişmiş hem de hiçbir şey değişmemişti. Kanserim teşhis edilmeden önce bir gün öleceğimi

biliyordum ancak ne zaman gerekleŖeceđini bilmiyordum. TeŖhisten sonra bir gün öleceğimi öğrendim ancak ne zaman öleceğimi öğrenemedim. Ancak Ŗimdi bunu ciddi bir Ŗekilde biliyordum. Sorun gerçekten bilimsel değildi. Ölüm gerçeği rahatsız ediyordu. Ancak yaŖamanın baŖka yolu da yoktu.

Doktorların hastalara belirli bir öngörü vermemelerinin nedeni, sadece bunu yapamamaları değil. Elbette bir hastanın beklentileri olasılık sınırlarının dıŖına çıkarırsa - 130 yaŖına kadar yaŖayabileceđini dŖnen veya iyi huylu cilt lekelerini yaklaŖan ölüm belirtileri olarak dŖnen biri varsa doktorlar, o kiŖinin beklentilerini makul olası alana getirmekle görevlidir.

Fakat makul derecede mümkün olan aralık o kadar geniŖ ki. Günümüzdeki terapilere dayanarak iki yıl içinde ölebilirim ya da bunu 10'a kadar çıkarabilirim. İki ya da  yılda var olan yeni terapilere dayanan belirsizliği de eklerseniz bu süreç tamamen farklı olabilir. lmle yüz yüze, bilimsel bilgi sadece belirli bir kesinlik sağlayabilir: Evet, leceksiniz. Fakat kiŖi kesinlik ister ve arz bu değildir.

Hastaların aradığı Ŗey doktorların sağladığı bilimsel bilgi değil, her birinin kendisinde bulunması gereken varoluŖsal zgnlktr. İstatistiklere çok odaklanmak, susuzluğa tuzlu su ile yaklaŖmak gibidir. KarŖı karŖıya kalınan ölüm oranının öfkesi karŖısında insanın herhangi bir çaresi bulunmamaktadır.

Ezici huzursuzluğun ortaya çıktığı anı hatırlıyorum. Daha önce o kadar iyi okumadığım yazar Samuel Beckett'in 7 kelimesini uzun süre önce üniversitede öğrendim, zihnimde tekrar etmeye baŖladım ve grnŖte geçilemeyen belirsizlik denizi ayrıldı. "Devam edemem. Devam

edeceğim." Cümleyi sürekli tekrarlayarak bir adım daha öteye gittim: "Devam edemem. Devam edeceğim." Ve sonra, bir noktada sonlandı.

Şu an teşhisimin konulmasının ardından tam olarak sekiz ay geçti. Gücüm büyük ölçüde yerine geldi. Kanser tedavi sürecinde geriliyor. Kademeli olarak işe geri döndüm. Bilimsel el yazmalarının tozunu alıyorum. Daha çok şey yazıyorum, daha çok şey görüyorum, daha fazla hissediyorum. Her sabah saat 5: 30'da alarm çalıyor ve ölü bedenim uyanıyor, eşim yanımda uyurken kendi kendime düşünüyorum: "Devam edemem." Ve bir dakika sonra doktor önlüğümün içinde ameliyathaneye doğru giderken hayat dolu bir halde: "Devam edeceğim".